

دار الفنون
مفتوح فاكولته نى مجموعى
حقوق ، اقتصاديات

صلى : ۱۱

محرم ۱۳۴۱ ايلول ۱۳۳۸، ۱۹۲۲

سنة : ۲

حقوق مؤسسه سی تاریخی

دارالفنون حقوق مدرسه سی مجموعه سنك يكیدن نشری وسیله سیله رسمی حقوق مؤسسه سنك تاریخی تدوینیه مدار اوله حق تدقیقات و معلومات و بوبادیه کی و نائیک علمی برطرزده جمع و تلفیق و حقیقه حق مرنسخه سنك صوك فورمه سی بوموضوعه حصر و تخصیص و صحیفه لرینه آیری رقم و وضع و اشارت ایتمك صورتیه وجوده کتیریه جك اترك لدی الحاجه مستقلاً تتبع اولنه بیلور برشکله تنسیق موافق کوردلدی .

مدارس اسلامیه ده قدیمدن بری علم فقه تدویس ایدیه کلمه کده اولدینی جهته رسمی حقوق تحصیلنی پك اسکی زمانلره ارجاع ایتمك لازم کلور ایسه ده مقصد (حقوق مکتبی) نامیه تأسیس اولنان و بالا آخره (دارالفنون عثمانی حقوق شعبه سی) نامنی آلان کلیه سنك تاریخی ضبط و تثبیت و معلومات مستحصیه یی مستنداتیه تبیین و توثیق اولغله تدقیقات واقعه سنك غایه ایله متناظر اولسنه اعتنا ایدلمش و بالنتیجه عدلیه دائره سنده کی درسخانه و مکتب سلطانی صنوف مخصوصه سنده [*] کی حقوق تدریساتی خارج از موضوع تلقی اولنمشدر .

.*

حقوق مکتب سنك تاریخ و صورت تأسیسنه عائد معلومات و وثائق

۱

مفروضه مکتبی نظامنامه سی

برنجی فصل

مکتبک تشکیلی

برنجی ماده :

قوانین عدلیه و سیاسیه دولت علیه سنك و حقوقه متعلق اصول و فنونک تعلیم

[*] دولت علیه عثمانیه سالنامه سنك ۱۲۹۲ سنه سنه عائد نسخه سنده [مکتب سلطانی به مربوط دروس عالی] عنوانندن صکره مجله احکام عدلیه معلمی مخرج موالیسنندن رؤف

وتدریسنه مخصوص وعدلیه نظارتیه مربوط اولوق اوزره حقوق مکتبی نامیه
درمعدنده برمکتب کشاد اوله حق وبومکتب نهاری اوله جقدر .

ایلمی ماده :

حقوق مکتبه کیره جک طلبه مجانا قبول اوله جقدر وبونلردن شهادتنامه ایله
چیقانلر یدنجی فصلده بیان اولنان امور عدلیه ده استخدام قلنه حق ودعوی وکالتنده
بولوق ایستیانلرینک بوسلکه دخوله صلاحیتلری اوله جقدر .

افندی حقوق معلی موسیو دولیس وروما اداره ومهاکم تاریخی معلی موسیو غولده و علم
منطق معلی موسیو پرار کوسترلشدر .

۱۲۹۳ سنه سی سالنامه سنده ده [مکتب سلطانی به مربوط مکاتب عالیّه خصوصیه : حقوق
مکتبی] نامیه آچیلان ستونده فقه معلی احمد افندی ، روما حقوق : موسیو دولیس ،
قانون تجارت : نیقولا کی افندی ، مجله احکام عدلیه : رؤف افندی ، روما اداره ومهاکم
تاریخی : موسیو غولده دیبه کوسترلشدر .

۱۲۹۴ سنه سی سالنامه سنده ده [مکتب سلطانی دروننده متشکل اولان مکاتب عالیّه
فتیه یعنی دارالفنون سلطانی مأمورین ومعلمینک اسامیسی] سرنامه سیله آچیلان ستونده :
هیئت اداره اولوق اوزره مدیر : صواباشا قلم مدیری مترجم : یانقر افندی قلم مدیری معاونی
اقونوموس افندی ، کتبخانه مأموری : موسیو لایو وادیات مکتبی معلملری اولوق اوزره ده
منطق وادیات عربیه : کریم افندی ، تاریخ عمومی وحکمت تاریخ : موسیو غولده ادبیات
بوفایه ولایتیه : موسیو قارولیدیس ، حکمت : موسیو پرار وحقوق مکتبی معلملری
اولوق اوزره ده : فروع فقه : رؤف افندی ، اصول فقه : احمد افندی ، روما حقوق :
موسبودولیس ، حقوق جزائیّه واصول محاکمه : موسیو ژاقوبو ، اصول حقوقیه روما : موسیو
غولده حقوق تجارت : نیقولا کی افندی ، فروع فقه معلی معاونی احمد فاضل افندی
کوسترلشدر .

۱۲۹۶ سنه سی سالنامه سنده ده [مکتب سلطانی به مربوط حقوق مکتبی] عنوانیه
تشکیلات آتیه مشهود اولور : روما حقوق : موسیو دولیس ، اصول فقه : احمد جدی
افندی مجله : رؤف افندی ، حقوق تجارت عثمانیه : نیقولا کی افندی ، حقوق جزائیّه واصول
محاکمه مدنیّه : موسیو باروجی ، روما حقوق دیگر : موسیو ژاقوبی ، حقوق سیاسیه :
موسیو شووالیه ، مقدمات علم حقوق وعلم ثروت ملل : موسیو قارو .

۱۲۹۷ سالنامه سنده ده [مکتب سلطانی به مربوط حقوق مکتبی] نامی آلتنده تشکیلات
آتیه کوریلور : روما حقوق : موسیو دولیس ، اصول فقه : احمد جدی افندی ، مجله :
رؤف افندی ، حقوق تجارت عثمانیه : نیقولا کی افندی ، حقوق جزائیّه واصول محاکمات مدنیّه :
موسیو باروجی ، روما حقوق دیگر : موسیو ژاقوبی ، حقوق سیاسیه : موسیو شووالیه ،
مقدمات علم حقوق وعلم ثروت ملل : موسیو قارو .

ایکینجی فصل

درس لک انواع و مدتی

اولی ماده :

درس لک انواعی زیرده محرردر وبونلرک مدت تحصیلیه سی اوج سنه در: مجله احکام عدلیه ، اراضی قانونی طابو واملاک نظامنامه لری ، جزا قانونی ، تجارت بریه وبجریه قانونلری ، اصول محاکمه حقوقیه و جزائییه قانونلری ، اصول تنظیم اعلام ، علم حقوق ملل ، معاملات اجنبیه به متعلق عهدود بنظامات ومقاولات وفرانسزجه لسانی .

دویمجی ماده :

سنه درس لری هیئت معلمین طرفندن ترتیب اولتور وبیکیدن علاوه سنه لزوم کورینه جک درس لری دخی هیئت معلمین معرفتیه جدول مخصوصه درج اولته رق عدلیه نظارتندن بعدالتصدیق اعلان قلدور .

بشمی ماده :

مکتبک تعطیللری: اولاهر هفته نك جمعه وبازار کونلرندن ثانیاً ایام رسمیه دن ثالثاً امتحانندن صکره بر آی مدتدن عبارتدر وبو برآی مدت تعطیل موسم صیفک الک حرارتلی زماننه مصادف اوله جقدر .

التبی ماده :

درس لری عموماً لسان عثمانی اوزره تعلیم وتقریر اولنه جقدر .

اوجنجی فصل

اصول اداره

برنجی ماده :

مکتبک هیئت اداره سی برمدیر اول وبرمدیر ثانی ایله لزومی قدر مبصردن عبارتدر وبونلر عدلیه نظارتنك انتخابیه تعیین وبالکیز مدیر اولك مأموریتی حقنقه اراده سنیه استحصال قلدور .

سکینجی ماده :

مدیر اولك وظایفی مکتبک انضباط وانتظام داخلینسه وطلبه نك وقت وزمانیه دواملرینه ومکتبک واردات ومخصصاتی محاسبه سنه نظارت ایتمک ومکتبک اداره سنه

متعلق مصالحی معلملر ایله برلکده مذاکره ایدوب قراری عدلیه نظارتنه تحریراً بیان ایلک و بشنجه فصلده طایه تک مکتبه دخول و قبوللری ایچون معین اولان معاملاتنه باقق و علی العموم مکتبک حسن اداره سنه دقت ایلک خصوصلریدر .

مقررینجه ماده :

مدیر اولک طلبه دن خلاف نظام حرکنده بولسان و آدایه رعایت ایتیانلری معلملرک اخطاری اوزرینه ابتدا صورت مخصوصده و تکرار ایدر ایسه معلمین حضورنده تکدیر ایتیمک صلاحیتی واردر مکتبدن طردی موجب بر حرکنده بولسانلر ایچون هیئت معلمین ایله بالندا کره وریله جک قراری عدلیه نظارتندن بالاستیدان اجرا ایده جکدر .

اوشمجه ماده :

مدیر اول هر سنه ختامنده مکتبک اوسنه وقوعاتی و حال حاضرینی و وظیفه سی داخلنده لزوم کوردیکی اصلاحاتی حاوی عدلیه نظارتنه بر بیاننامه اعطا ایده جکدر .

اوه برنجی ماده :

مدیر ثانی مدیر اوله معاونت و غیا بنده وکالت ایدر و مکتبک خدمت تحریری و حسابیه سی دخی ایفا ایلر .

دردنجه فصل

معلمین

اوه ایلنجی ماده :

مکتبک معلملری عدلیه نظارتی جانبندن تعیین قلنه جکدر .

اوه اوشمجه ماده :

معلملرک وظائفی درس حدودانی تطبیقاً ایام و اوقات معینه ده تعلیم و تدریس ایتیمک و انسانی تدریسه خلاف نظام حرکت ایدن طلبیه نصیحت و مستحق توبیخ اولانلری حقنده مدیر اوله مراجعت ایتیمک و بشنجه و التنبهی فصللارده تعریف ایدیلان شهادتنامه لری اعطا و امتحان معاملاتنی اجرا ایلک و اشبونظامنامه موجبنجه مکتبک اداره سنه متعلق مذاکرانده بولنمق ماده لریدر .

بشنجی فصل

طلبه نك شرائط قوالريله و طائفی

اوه درونجی ماده :

مكتبه كيرمك ايستيانلر اولاً تبعه عثمانیه دن اولمق ثانياً اون سكز ياشندن آشاغی اولماق ثالثاً لسان عثمانی اوزره قرائت و كتابته مقتدر بولمق و صرف و نحو ايله منطق و جغرافيا و حساب بيلمك و تاريخ عثمانی و عمومیدن معلوماتی اولمق رابعاً حسن خلق و سيرت اصحابندن اولدقلىنه دائر معتبر و معتد ايكي ذاتك مهرلرینی حاوی كفالتنامه یی حامل بولمق مشروطدر .

اوه بشنجی ماده :

مكتبه كيره جك اولانلر اسم و شهرت و محل اقامت لرینی اولجه مكتب اداره سنه قيد ايتديره جكلردر بولنرك اون درونجی ماده ده محرر اوصافی جامع اولدقلىر هیئت امتحانیه حضورنده تعین ایتدجكه قبوللری جائز اولیه جق و هر سنه ترئیندن زیاده مكتبه كيرمك ايستيانلر بولنور ايسه امتحانده الك زیاده اثبات لیاقت ایدنلری ترجیح و قبول اولنه جقدر .

اوه التنجی ماده :

طلبه نك اصول امتحانی هیئت معلمین حضورنده هیچ بركونه طرف و التماس قارشیمیه رق كمال بیطرفی و حقانیتله و هر سنه تعین اولنه جق و قتده اجرا اولنور و قبول اولنانلرك اسمی امتحان هیئتلك مضبطه سیله طلبه دفترینه قيد ایدیله رك یدلرینه مكتبه دوامه مأذون اولدقلىرینی مین قوچانی و نومرولی و مدیر اول طرفندن مهرلی برورقه ویریلور .

اوه بیرنجی ماده :

هر سنه مكتبه آله جق طلبه نك عددی درسلك كشادنن اول اعلان ایدیله جقدر .

اوه سكزنجی ماده :

بلا عذر مقبول متهاذیباً سكز كون دوام ایتمیان طلبه مكتبتی ترك ایتمش عد اولنه جقدر .

اورہ طقوزنجی مادہ :

اوج آی دوام ایتمش اولان طلبہ معلمار طرفندن ویریله جک برر مداومت تصدیقنامه سی موجبجه هر اوج ایک ابتدا کی اون بش کونی طرفنده دواملری میین قیدلرینه شرح ویردیرمه که مجبوردر .

بکرمی مادہ :

درس کونلرنده بولنه جق طلبہ معلملرینک نزدنده اسامی دفتری امضا ایلیه جکدر .

بکرمی برنجی مادہ :

طلبہ مکنتک نظاماتنه تمامیله تبعیته مجبوردر مغایر اصول حرکته بولنانلری حقنده طقوزنجی مادہ موجبجه معامله قلنه جقدر .

بکرمی ایکنجی مادہ :

طلبہ درسلك کشاندن اول اون بش کون طرفنده اسملرینی دفتر مخصوصنه قید ایتدیرمه که مجبوردر درسلك کشاندن اون کون مرورینه قدر بو معامله بی اجرا ایتدیرمیان ویاخود بلا عذر مقبول صره سیله اوج دفعه درسه کلیانلر اون طقوزنجی ماده ده کوسریلان مداومت تصدیقنامه سندن محروم اوله جقدردر .

التنجی فصل

امتحان

بکرمی اوینجی مادہ :

طلبه نك هر سنه صنف امتحانلری واوچنجی سینه بی تکمیل ایدنلری ایچون بشقه جه مآذونیت امتحانی اجرا قلنه جقدر .

بکرمی درونجی مادہ :

صنف امتحانلری هیئت معلمین و مدیر اول معرفتلیله اجرا قلنه جو و مآذونیت امتحانلری علنی اولوب بو هیئته عدلیه نظارتسندن اوج میز علاوه اولنه جقدر .

بکرمی بشیمی مادہ :

هر سنه ختامنده اجرا اولنه جق صنف امتحانی سینه نك درسلینه منحصر اوله جقدر و طلبه نك بوا امتحانه داخل اوللری اون طقوزنجی ماده موجبجه اوسنه

ایچنده آله جقلری درت قطعه مداومت تصدیقنامه سنی ابراز ایتلرینه متوقدر .
برنجی سنه طلبه سی اوسنه امتحانی ویرمدکجه ایکنجی سنه نك ایلک اوچ آی ایچون
مداومت تصدیقنامه سی آله میه جقلری کبی ایکنجی سنه طلبه سی دخی اوسنه نك صنف
امتحانی ایفا ایتدکجه اوچنجی سنه نك ایلک اوچ آی ختامنده مداومت تصدیقنامه سی
اخذینه مستحق اوله میه جقلردر .

بکرمی آلتنجی ماده :

اوچنجی سنه امتحانی ویرن طلبه یه اوسنه امتحاننده برنجی وایکنجی سنه نك
درس لرندن امتحان اولندقدن صکره هیئت معلمین طرفندن مآذونیت امتحانیه اساس
اولق ایچون تعریف اوله جق بر مسئله نك تصویر و تئریجی و احکام قانونیه تطبیق
اوزرینه مطالعات و تدقیقات مکمله بی حاوی لایحه قلمه آله رق امتحان ممیزلرینه
ویرملک اوزره نسخ مقتضیه سنی مدیر اوله اعطا ایده جکلردر .

بکرمی برنجی ماده :

بکرمی آلتنجی ماده ده محرر لایحه لر هیئت امتحانیه جه بالمطالعه شایان قبول ایسه
صورت تنظیملری تدقیق اولندقدن صکره مندرجاتدن ترتیب اوله جق سؤاللره
اجوبه کافیه اعطا ایدن طلبه یه عدایه نظارت نك و امتحان ممیزلرینک و مکتب مدیرینک
و معلملرینک تصدیق و امضالریله مآذونیت شهادتنامه سی ویریه جکلردر .

بکرمی سکزنجی ماده :

مآذونیت امتحاننده هر معلم کندوسنه محول درسدن سؤال ایراد ایده جکی
کبی معلملر دخی اودرسلردن مسائل تکلیف ایده بیله جکلردر .

بکرمی طقوزنجی ماده :

امتحان علی الاعلی و اعلا و قریب اعلا اعتباریه اوچ درجه یه منحصردر .
عند الامتحان معلوماتی اوچنجی درجه دن آشاغی اولان طلبه شهادتنامه یه نائل
اوله میه رق بولندقلری صنفده برسنه ده ادرسه مجبور اوله جقلردر .

اونوزنجی ماده :

صنف امتحانلری اجرا اولنان طلبه ایله اوچنجی سنه امتحانی ویروبده قلمه

آلدفلی لایحه شایان قبول اولمیان و یا خود لایحه لرك مندرجاتندن ایراد اولنه جق
اسله یه جواب کافی ویرمیان طلبیه یه یالکیز صنف امتحانی شهادتنامه سی ویریه جک
واشیو شهادتنامه لر مدیر مکتب و معلمینک امضالریله ممضی و مکتبک مهریه
مختوم اوله جقدر .

ارتوز برنجی ماده :

تبعه عثمانیه دن اولوبده اوچنجی ماده ده محرر درسلرك خارجده تحصیل ایلدیکنی
حای رسمی شهادتنامه بی حامل اولانلرك استدعالری وقوعده مکتبجه بالامتحان
اوزادن دخی شهادتنامه استحصالنه صلاحیتلری اوله جقدر .

بدنجی فصل

طلبه نك استحقاق

ارتوز ایکنجی ماده :

مکتبدن مأذونیت شهادتنامه سی حامل اولان طلبه محاکم نظامیه ده لاقفل برسنه
اعضا ملازمنده استخدام اولندقدن صکره درسمات و ولایات محاکم ابتدائیه سی
اعضا المقده بولمغه کسب لیاقت ایلجه جکدر و خدمات عدلیه ده بالتدریج ترقیات
نائل اوله جقدر .

ارتوز اربعی ماده :

مأذونیت شهادتنامه سی آلان طلبه دن دعوی وکالتنده بولمق ایستیائلر سامعیندن
اوله رق محاکم نظامیه ده علی التوالی برسنه دوام ایلدکلی حالده وکالت رخصتنامه سنه
مستحق اوله جقدر .

ارتوز درنجی ماده :

مأذونیت شهادتنامه سی آله میوبده یالکیز اوچنجی سنه نك صنف امتحانی
شهادتنامه سی حامل مکتبدن چیقه جق طلبه محاکم نظامیه امور تحریریه سنده و صره سیله
میزلکنده استخدام اولنه بیله جکدر .

ارتوز بشمی ماده :

مکتبک تاریخ کشادن اوچ سنه صکره یدنده مکتب شهادتنامه سی اولمیانلر

محاکم ابتدائیه مأموریت‌لرنده استخدام اولمیه جق و مکتبدن نشأت ایتمش اولمده
هیچ کیمسه به دعوی وکالتی ایچون رخصتنامه ویرلمیه جکدر .

ماده مخصوصه :

اشبونظامنامه نك حكمی معارف عمومی نظامنامه سنك سكا تبحی و سكا سن برنجی [*]
ماده لرینه توفیقاً دارالفنون عثمانی حقوق شعبه سنك كشادینه قدر موقتاً دوام ایدم جك
و فقط بو حقوق مکتبدن نشأت ایدم جك طلبه یدنجی فصلده تعیین اولنان استحقاقدن
تماماً مستفید اوله جقلردر .
« نظامنامه زیرنده تاریخ یوقدر »
« اسکی ترتیب دستور دردننجی جلد : صفحه ۴۴۴ »

.*

۲۰

مکتب حقوق دائر اعلمیه رسمی صورتی

مقدما مکتب سلطانی داخلنده آچلمش اولان حقوق مکتبدن باشمه عدلیه
نظار تبحه كشاد ایدلمه جك مکتب حقوقه دائر اعلان رسمیدر :
نظامنامه اساسی مقدما نشر اولمش اولان حقوق مکتبك حلول ایدم جك
پیدان آينك ایچنده عدلیه نظارتی دائره سنده كشادی مصمم اولوب بعده امتحانلری
اجرا و امتحان کونلری بشقه جه اعلان اولمش اوزره اول امرده طلبه نك حسن
خلق و سیرت اصحابدن اولدقلرینه دائر معتبر و معتمد ایکی ذاتك مهرلری حاوی
خلق و سیرت اصحابدن اولدقلرینه دائر معتبر و معتمد ایکی ذاتك مهرلری حاوی
[*] ۸۰ ماده : دارالفنون اولاه حکمت و ادبیات ثانیاً علم حقوق ثالثاً علوم طبیعی

و ریاضیه نك تعلیمه مخصوص اوچ شعبه دن عبارت اوله جقدر .
۸۱ ماده : حکمت و ادبیات شعبه سنده علم ترکیب وجود انسانی و علم احوال نفس
و منطق و معانی و بیان و علم کلام و علم اخلاق و حقوق طبیعی و علم تاریخ و مکمل عربی و فارسی
و ترکی و فرانسجه و یونان و لاتین لسانلریله بالعموم امهات السنه قواعدینك تطبیق و مقایسه سنه
دائر صرف عمومی و علم عروض و تاریخ عمومی و علم آثار عتیقه و علم مسکوکات درسلری
تعلیم اولنه جقدر .

۸۲ ماده : علم حقوق شعبه سنده فقه شریفك معاملات بحثله اصول فقه و روح مالیرك
قانونی و فرانسلر ك حقوق عادیه قانوننامه سی و حقوق عادییه متعلق اصول عا که و تجارت
بری و بحریه و جزا قانوننامه هایونلریله اصول محاکمه جنایت و حقوق مالکیه و حقوق مال
درسلری تدريس اولنه جقدر . « معارف عمومی نظامنامه سی ۲۴ جلدی الاولی ۱۲۸۶
اسکی ترتیب دستور ایکنجی جلد : صفحه ۱۸۴ »

شهادتنامه ايله برابر يدرلرينك اسم صفت ويا صنعتى و كندىلرينك اسم و شهرت
وسن و محل اقامتلىرى و قىقى مکتىبلرده قىقى درسلىرى تدرس ايتدكلرىنى ميين مذكور
نيسان آينك ايتداستدن اعتباراً برهفته ظرفنده هرگون ساعت بشدن سكره قدر
كندو خطريله تركجه بر ترجمه حال ورقه سنى مکتب مذكور دائره سنده بولنان
مکتب مديرينه ابراز ايتلىرى لازمدر . دخول امتحانى كرك تحريرى و رك شفاهى
اوله جقدر . تحريرى امتحانده اوله تركجه برشى قلمه آلديريله جقدر . ثانياً عربجه
ياخود بوكا بدل فرانسزجه براق عبارده يازديريله رق تركجه به ترجمه ايتديريله جك
ثالثاً جغرافيا و حساب و تاريخ عثمانى و عمومى به دائر ايراد اولنه جق اسثليه جواب
يازديريله جقدر . تحريرى امتحانده معلومات كافيه ابراز ايتدكلر شفاهى امتحانه
قبول اولنمه جقدر . شفاهى امتحانده صرف و نحو عربى ايله منطق ويا آنك رينه
قواعد تركيه و فرانسز لساندن امتحان و يريله جكدر .

بالاده محرر مجبورى امتحانلرك خارجنده هندسه جبر و حكمت طبعيه و قوزموغرافيا
و فرانسزجه دن امتحان و يرنلر امتحان مجبوریده بو درجده بولونانلره ترجيح
اوله جقدر . فقط بويوله امتحان و يرملك طلبنده بولنانلرك اشبو طلبلىرى ترجمه
حال ورقه سيله برابر بيان ايتلىرى لازم كلور .

اشبو برنجى سنه مکتبه قبول اولنه جق شاگردانك عددى نهايت يوز يكرمى
اوله جقدر بعدالامتحان قبول اولنانلرك عددى بوندن زياده اولور ايسه بونلردن
اك زياده ابراز معلومات ايدنلردن يوز يكرميسى انتخاب اولنه جقدر .

برنجى سنه ده اوقونه جق درسلك جدولى بروجه اتى بيان اولنور .

مجله احكام عدليه ايله اصول محاكمه حقوقيه

جزا قانوننامه سيله اصول محاكمات جزائيه

تجارت بريه و بحريه قانونلىرى

اراضى قانونى ايله طابو و املاك نظامنامه لرى

مدخل علم حقوق ايله حقوق طبيعیه

فرانسز لسانى

درسلك تحصيل مدتى اوچ سنه در و درسلك ايام تعطيليه دن ماعدا هرگون

لسان عثمانى اوزره تدريس اولنه جقدر .

مکتبک طلبه سی خارجنده درس لر دوام ایتمک آرزو سنده بولنانلر مکتب مدیرینک رخصتیه دوام ایدم بیلور لر فقط بولنله مأذونیت شهادتنامه سی ویرلیوب پالکز امتحان ویردکاری درس لر ایچون خصوصی شهادتنامه ویریلور .

..

۳

مکتب موقوفه رسم کشادیه دائر « مدرسہ حقوق » نام رسالہ نک ۱۷ صفر ۱۲۹۸

و ۵ لایحه تالی ۱۲۹۶ تاریخی نسخہ مندره ویریلور تفصیلات :

عیناً :

« عدلیه نظارت جلیله سی دائرہ سی باغچه سنده مجدداً تأسیس و لطفاً واحساناً تحت حمایت مخصوصه حضرت پادشاهی به قبول بیوریلان اشبو حقوق مکتبک رسم کشادی ۱۲۹۶ سنه سی جزیرانک ۵ نجی کونہ مصادف اولان ۱۲۹۷ سنه هجریه سی رجب شریفنک ۹ نجی پنجشنبه کونی اجرا ایدلدی شوبله که : مکتب مذکورک اصول محاکمات حقوقیه معلملرکنی لطفاً درعهده بیوران عدلیه ناظری مشارالیه جودت پاشا حضرتلری ومدخل حقوق تدریسی کذلک لطفاً قبول بیوران واولوقت معارف نظارت جلیله سنده بولنان دولتلو منیف پاشا حضرتلری وقانون تجارت تدریسی کذلک لطفاً درعهده بیوران عطوفتلو حسن فهمی افندی حضرتلری و اصول محاکمات جزائیه تدریسی تمهید ایدن باش مدعی عمومی سعادتلو قسطا کی بک افندی حضرتلری وروما تاریخی و اصول ترجمه معلمی وقت باش محرری سعادتلو سعید بک افندی حضرتلری و مجله احکام عدلیه معلمی سابقا امین الفتوی اولوب اول وقت وحالا اوقاف هایون مفتشکی مستشاری بولنان فضیلتلو همرحلمی افندی و اراضی قانوننامه هایونیه اراضی و املاک نظامنامه و تعلیماتی معلمی اعلامات شرعیه بمیزی فضیلتلو عبدالستار افندی و جزا قانوننامه هایونی معلمی ایکننجی محکمه تجارت رئیس سعادتلو اسماعیل بک افندی و فرانسز لسانی معلمی عزتلو

رجائی افندی ایله مدیر مومی ایله حضرتلری [*] و شاگردان یوم مذکورده ساعت سکتر راده لرنده مکتب مذکورده حاضر ایکن اول وقت باش وکیل بولنان ایهتلو دوللو قدری پاشا وینه اول وقت مابین هایون ایکنجی کاتبی بولنان سعادتلو ثریا بک افندی ودها بعض وکلای فحام و مأمورین کرم حضرتائی مکتب مذکورده تشریف ایلدکده جمله حضار صف بسته موقع احترام اولدقلری حالدہ مشارالیه جودت پاشا حضرتلری جانبندن برخطبه بلیغه ایراد و بونی متعاقب مشارالیه ثریا بک افندی حضرتلری طرفندن دخی بعض ارادات و تبشیرات مراحم غایات جناب ملوکانه بی شامل بر مقاله جلیله یاد بیوردقدن و بونک اوزرینه اوقاف هایون مفتشی فضیلتلو حاجی سعید افندی حضرتلری طرفندن دعای مفروض الادای تمامدی شوکت واجلال حضرت کیتی ستائی تلاوت و جمله طرفندن کلبانک صدای آمین رفع قبول کاه احدیت قلندقدن صکره مشارالیه جودت پاشا حضرتلری جمله معلمی مومی ایله عمر حلمی افندی به وکالة معلمین کرامه مخصوص محله بالقعود محله احکام عدلیه درسنه بسمله کثر مباشرت ویا لکیز شاگردانی دکل فحولین حضاری دخی دوچار بهت و حیرت ایده جک بر تقریر داپذیر ایله محله احکام عدلیه مقدمه سنک مقاله اولاسنی شرح و تفصیله همت بیورمشدور .

..

جودت پاشا مرحومک مراسم تأسیسیه ده ایراد ایلدکلری نطق :

افدیلم:

علم حقوقک لزوم وفائده سی معلوم و بزم بوکانه مرتبه محتاج اولدیغیز جمله عندنده مسلم و مجزومدر . نیجه مدتدن برو در سعادته بر حقوق مکتبی کشادی ارزو اولیوردی . دیوان احکام عدلیه نیک تشکیلنده بونک بر مرتبه ده اهمیت

[*] مدرسه حقوقک فاتحه سی تشکیل ایدن مقاله ده کی : امین افندی کی السنه وفتون شرقیه و غریبه نیک اکثرینه واقف و هله علوم حقوقیه نیک هر نقطه سی عارف بر عالم یکتا و فاضل بیعتانک تحت اداره سندده اولق اوزره حقوق مکتبک وضع و تأسیسیله ... الخ عبارده سنه نظراً مدیر امین افندی مرحوم قصد اولنقدهدر .

آوردی. بوکا مقدمه اولوق اوزره اولوق عدلیه دائره سنده علم حقوقه دائر بعض
درسار ترتیب اولندی مؤخرآ مکتب سلطانی طلبه سندن بر صنف آیرلدی اوراده
علم حقوق تدریسه باشلاندی لکن شیمدی به قدر بویه مستقل بر مکتب حقوق
کشادینه موفق اوله مدق چالیشمدق دکل چالیشدق اما هر فصله وقت مساعد
بویه مدق مکرر وقت مرهونه معلق ایتمش. یعنی بوا مرهم دخی بر طاقم تأسیسات
مهمه ایله برابر عصر هایونه مرهون ایتمش. عصر محاسن حصر هایونک مغبوط
سوالف اعصار اولدینه بو مکتبک بوکون کشاد اولمشی دخی بر دلیل جدیددر.
بو تصور مهمک فعله کلمی معارف پرور بر ذات عالی قدرک باش وکالتی زمانه تصادف
ایتمکله مفتخرز و بونی فال خیر اتخاذ ایلرز. افتدیلر! تحصیل ایده جکک. علمک
قدری پک بیو کدر بیلورسکزر که حساب و هندسه و کیمیا کی علوم عقلیه یی تعلیم
ایچون پیغمبر کلمدی اما قوانین شرعیه یی تلقین و تبلیغ ایچون اولوا العزم پیغمبرلر
کلمدی بوباید. باشقه دلیل ایرادینه حاجت کوره مام. ولی نعمت بی متمز پادشاهمز
اریکه پیرای خلافت و جهانبانی سلطان عبدالحمید خان ثانی افدمنر حضرت تلی دخی
مکتبکیزی کشادندن اول زیر حمایه هایونلرینه آلدیلر، مکتبکزره عظیم شرف
و اعتبار و یردیلر رسم کشادنده بولتمق اوزره باش وکیلرینه امر و فرمان بیورمشلر
و حمایه مخصوصه هایونلرینه دلیل اولوق اوزره خواص بندکانندن برینی دخی
کوندرمشلر بو عواطف متوالیه حضرت پادشاهی نک شکرندن بزده عاجز سزده
عاجز سکزر. فقط انشاء الله تعالی اکمال تحصیل ایله دولت علیه کوزل خدمتلر
ایدرسکزرده بوجمله ابغای تشکر یولنده بولنورسکزر مطلوب هایون دخی بودر.
همان جناب حق و فیاض مطلق عمر شوکت و اجلال حضرت پادشاهی بی روز
افزون و سایه هاوایه هایونلرنده بویه نوبنو تأسیسات خیریه مشاهده سیله جمله عزری
مفتخر و ممنون بیورسون.

ثریا پاشا مرحومک مراسم تأسیسیه ده ایراد ایلد کلمی نطقک خلاصه سی:

« عیناً وقت غزته سندن »
« اولاً طرف ذی شرف جناب تاجداریدن بالجملة طلبه یه لطفاً ارسال واحسان
بیوریلان سلام سلامت انجام حضرت پادشاهی نک تبلیغندن، ثانیاً مکتب حقوقک

تحت حمایت معارف و اوقاف و شهرسازی به قبول بیورولش اولدیغنک تبشیر و اشهاریه برابر
مکتب ملکیه شاهانه دن باشادتنامه چیقان شاگردانک نشان ، احسان و سائر
مکافات بیدریغ و شایان بیورولمسییه هر بر لرینک التفات فلک درجات جناب ظل الاهی
فائلیله مسرور و شادان اولدقلری کبی اشبو مکتب حقوقدن چیقاجق اولان
شاگردانک ده مظهر التفات و تعطفات مراحم آیات ولی نعمت بی منت اوله جقلری
تبشیر اتندن و برده طلبه نک کمال سعی و غیرتله درس لره دوام و علم حقوق کابینه
تحصیله اهتمام ایملری فرمان شاهانه سنک اشعار ی ایله بعدالتحصیل ذات ملک سمات
حضرت شهر یاری نک و وطن و ملتک کندولرندن بکلدیکی خدمتی بحق ایضایه
سعی و ورزش ایله جکلری قویاً مأمول شاهانه ایدوکنک امر و تبلیغندن عار تدره .

..

مکتب حقوقده جو دت پاشا مرحوم طرفندن تقریر

اولان یلک درس :

مقدمه : ایکی مقالیه یی هاری در . مقاله اولی : علم فقهک تعریف و تقسیمی
مقدمه در . ۱ ماده : علم فقه مسائل شرعیه عملیه یی بللمکدر . علم فقهک اشبو
تعریفده « شرعیه عملیه » دینلمکله عقائد دیدیکمز علم کلام ایله « علم اصول فقه »
خارج قالمشدر بناء علیه تعریف افرادی جامع اولدینی کبی اغیارینی دخی مانعدر .
مسائل فقهیه یعنی مسائل شرعیه عملیه یا امر آفرینه تعلیم امر که اعظام
عبادته ربانیه و دنیا یی تعلیم امر که اقسام ثلاثیه یعنی مناکحات و معاملات
و فقیرات قسملرینه تقسیم اولنور . شوبله که جناب صوبه یی بونظام عاظمک وقت مقدمه و ک
بقاسنی اراده امر که بوابه نوع انسانک بقائه و نوعک بقای یی تاسل و توالد ایچونه
ذکور و انانک ازدواجه منوطدر و برده نوعک بقاسنی اشخاصک عدم انقطاعیدر .
ایشته مناکحات قسمنک لزومی ظاهر و آشکار اولدی .

انسانه ابد اعتدال مزاجی مسببدر سائر حیوان کبی اشیایه مدینه کبی غداسی
حیوانککی کبی حاضر و مهیا اولدقدن باشقه لباس و مسکنده احتیاجی درکار
اولدیغندن بقاده یعنی یشامق خصوصنده غذا و لباس و مسکنه امور صنایعیه

محتاج اولور. بورخی نوع انسانک افرادی پیشه تعاربه اشتراک مصونه توقف ایدر
مثلا انسانک مدار تعدیسی اولان بغدادی بر آدم باشلو باشه قومدن فعله جیقاره من
چونکه بغدادی زرع ایتک ایچون اولا ترلا لازمدر. ترلانی قابل زراعت اولا
برحاله قویمق ایچون صیان مقتضی در. صیانک یا بللی تیمورجییه محتاجدر.

الحاصل انسانه مدنی الطبع اولدیفنده سائر حیوانات کبی منفرداً بابه میوب
بط براط مدنییت ایدر بکربکرمه معارنت و مشارکت محتاجدر.

حصول مدنییت ایله وصول معاونت و ظهور مشارکت ایسا انجق انسانک
محتاج اولدینی بیان قلنان امور صناعیه ایله اوله بیلور چونکه نوع انساندن برطائفه
ویا برقاچ قومک بریرده اجتماعندن و بربریه تعاون و تسامر لرندن عبارت اولان
وعنزه کبی طائفه لوده مشاهده اولنان درجه ایسه قدر منظور دقت اولدقدده بک
مختلف و متفاوت برحاله بولنان اشبو تم و جمعیت اصل و اساسی صنایعدر.
صنایعک اصل و اساسی ایسه تیموردور تا ۸۰۰ سنه مدم یازلمش بعض کتب هر یه ده
هانیکی ملتده تیمورجیلک ترقی ایدر سه اولمه ملل سائریه تفوق ایدر.

مألفده بمبارله مندر جدر. تیمورجیلکه ترقی ایدن مللک ملل سائریه تقدم
وتفوق ایسه ایشته هر کون کوزمک وکندهدر. اوزاقدن دلیل و حجت ارافنه
نه حاجت ایشته قرآن عظیم الشانه « و انزلنا الحديد فيه بأس شديد ومنافع للناس »
بیورلمشدر. بوراده کی بأس که سیله حرب و قتالده لازم اولان ادواتک دخی
استحضاری تیموره متوقف بئدیغه اشارت بیورلمقددهدر. التون و کوش زده
قالدی عجباً تیموردن دها امانغیمیدر دیو بر سوال ایراد اولتورسه اوت حد ذاتنده
دها آشاغی دو جوان ویریه بیلور. چونکه تیمور اولمسه التون و کوش بردن
جیقار یله رق و طوپرفی و مواد سائردهن تفریق ایدیلرک شو کوردیکمز حال و مرغوبینی
کسب ایده من برده آتون و کوشک قیمتدار اولمسنک سببی ثمن بعضی واسطه
مبادله اولدقلری ایچوندر زیرا انسان تعاونه محتاجدر دیمشیدک تعاون ایسه انجق
مبادله ایله اولور چونکه عوضمن و غرضمن کیمسه مالنی آخره ویرمنز مثلا
تاجر زراعتک ایدنمکه مجبور اولدینی صیانی مجاناً ویرمنز زراعتده هر کسک محتاج

اولی فی بغدادی عوضی اعطا ایتمز بناء علیه مبادله حاجت مس ایدر حالوکه بودرلو حوایجک بر بریله مبادله سی هر رده و هر قده و هر کس حقنده قابل و ممکن اوله ماز . ایسته شو مبادله امر اهمی تسهیل و تسریع ایچون بر آلت مبادله اتخاذه بحجوریت آکلاشیلیدی ونهایت آلتون و کموشه برر قیمت اعتباریه و بریله رک سائر نسبه نسبه ثمن اتخاذه و سائر نسبه لوده بونلره نسبه ثمن عد اولندی .

ایسته انسانلره اصل لازم اولان بر برینه معاونت ایتملیدر چونکه بر آدم تک باشنه یا سایا ماز بونی تصدیق و اثبات ضمانتده تر لاده بغدادی یقشدیر و بده انی اتمک یا بنجه ده دک انسانک محتاج اوله جنی چفتجیلک تیمورجیلک تجارلق دکر منجیلک فرونجیلق اودونجیلق کی برچوق صنایع مهمه نک بر آدمده تجمع ایتمی لزومی تصور اولنه رق تفهم و تفهیم اولنمی کفایت ایدر .

بر آدم باشلی باشنه همان انجق اتمک فی بیله یا پوب میدانه چیقاره مز بو حالده هم جنسک معاونتده محتاج اوله جنی جای شبه اوله ماز چونکه معاونت اولمینجه اتمک اوله میه جنی کی اتمک اولمینجه ده یشامقده اوله ماز بناء علیه هر کس شو معاونتده سی و غیرت و ماحصل لرینی یکدیگر یله مبادله یه رغبت ایتمی در زیرا انسان معامله بالاغراضدر بجائاً و بر هر نه و بر رسته مقابله سنده برشی ایستر بجائاً یا پسونلر و یا بام دنیلسه ینه ممکن اولماز .

هالبوکه هر شخص کسرویه مزایم اولانه سیی طلب و مزایم اولانه سیی غضب ایدر اولر یفندره و مثلاً بری اولنمک آرزو ایدرک بر قزه طالب اولدقده قزک اقرباسی طرفدن ممانعت و شاید موافقت ایده جک لری تقدیرده دخی دیگر صورتله نزاع و مخالفت وقوع بولمق محتمل بولندیفندن پینلرنده عدل و نظامک ظلملره محفوظ قالمی ایچونه کرک از دراج و کرک مایه التمه اولانه نعاونه و اشتراک حضور صلنره بر طاقم قرانین شرعییه محتاج اولور که اولکسی بوجه مشروح کند و سینه لزوم حقیق کوریلان و اشبو کتابه درج ایدلیسان فقرک مناکحات قسمی و ایکنفسی مناکحات و امور جزائیه نک غیری اوله رق افراد عباد بینلرنده نحدث ایدن خصوصاته دائر و بوجله ده مستقلاً موضوع بحث اولان معاملات قسمی در و امر نمک بومرال از ره یایار اولسی یعنی انسان ایستدیکنی اله کچوره میوب و یا خود دیله دیکنی یا به میوبده طبعشده مرکوز